

Forord

NyS veksler indholdsmæssigt mellem tematiske numre og blandede numre. Det nærværende nummer, NyS 36, er i princippet et blandet nummer. Men ofte viser der sig røde tråde og gennemgående temaer også i de blandede numre. Den påstand vil i hvert fald blive forfulgt her, og forordet placerer sig dermed i en godt indarbejdet retorisk tradition som går ud på at man indleder med at fastslå et grundvilkår som man derefter gør til skamme. Det er den tradition der udødeliggøres i indledningen til *Sangforeningen Morgenrødens pinsetur* – uden sammenligning i øvrigt. Så når vi udgiver dette nummer, er det ikke for at udgive et temanummer, men derimod for at udgive et nummer hvori der på mange måder er et gennemgående tema.

Temaet er opfattelser af sprog. Artiklerne i dette nummer kommer alle ind på – mere eller mindre direkte, men oftere det førstnævnte end det sidstnævnte – hvad sprog i det hele taget er for noget: hvad sprog gør, hvordan sprog kan beskrives, hvilke udgangspunkter en holdbar og tilstrækkelig opfattelse af sprog forudsætter.

Den første artikel, *Dansk fonologi og morfologi set i lyset af de såkaldte naturlighedsteorier*, er skrevet af Péter Ács, Katalin Fenyvesi og Henrik Jørgensen. Forfatterne udfører for så vidt en evaluering af sproget dansk. Dansk talesprog holdes op imod en såkaldt naturlighedsteori, en formel beskrivelse af hvad der kan siges at være naturlige og rationelle egenskaber ved sprog. Evalueringen falder kontroversielt ud: Resultatet er at dansk ikke er et særlig naturligt sprog, tværtimod, og heri finder forfatterne en logisk årsag til at dansk er vanskeligere at lære end andre sprog. Artiklen handler altså om hvad sprog er, ud fra en naturlighedsbetragtning.

Derefter følger *Den kognitive semantiks menneske- og sprogsyn* af Iben Sønderup og Anne Marie Pahuus. Her fokuseres på sprogets indholdside og den strukturering af samme som er en følge af de kognitive grundvilkår. Artiklen beskriver den metafor dannelse og -tænkning som

sætter kognitionen i stand til at omsætte komplekse sammenhænge og fænomener i sprog. Artiklen handler om at sprog er indhold, og at dette indhold er modelleret efter menneskekroppens sansning og bearbejdning af de fysiske grundbetingelser.

Ole Nedergaard Thomsen skriver i *Funktionel Diskurs Grammatik – og Funktionel Pragmatik* om sprog ud fra en funktionel synsvinkel. I forhold til megen grammatisk teori og tænkning præsenterer Ole Nedergaard Thomsen et relativt nyt perspektiv. Det nye består i at grammatikkens genstand, selve det objekt hvoraf alt andet er afledt, skiftes ud. Grammatikken genereres principielt ikke længere ud fra iagttagelse af sætninger og deres egenskaber, men af diskurser: indholdsmæssige størrelser som kan komme til udtryk i enheder der er større – eller mindre – end sætninger. Det grundlæggende perspektiv er som altid inden for funktionel grammatik at sproget udfører en række funktioner som fordeler sig over en række strata: syntaktiske, informationsstrukturelle, semantiske og andre – men sproget ses som artikulation af diskurser og ikke af sætninger.

Torben Thrane leverer i *Hvis funktionalisme er svaret – hvad er så spørgsmålet?* et modsynspunkt. Han diskuterer og problematiserer en række af de grundantagelser og grundlæggende synspunkter som præsenteres i bogen *Dansk Funktionel Lingvistik*, og som er karakteriserende for dyrkelsen af funktionel grammatik i København. Et grundlæggende ærinde i artiklen er at diskutere hvordan sprog skal begribes videnskabeligt, og Torben Thranes synspunkt er at bevægelsen fra et syntaktisk baseret forklaringsgrundlag til et semantisk-funktionelt bør overvejes. De syntaktiske og formelle beskrivelser har nemlig en del empirisk medvind.

Også Bjarke Damm er med artiklen *Hvad er sprog i virkeligheden?* ude i det ærinde at skrive om hvad sprog er. Han redegør for den såkaldte *integrationisme*, et syn på sprog som den engelske lingvist Roy Harris er bannerfører for på international grund. Hovedtanken er at Saussures principielle adskillelse af system og brug nødvendigvis må forlades – helt og aldeles. Argumentet herfor er at påstanden om at der skulle findes et sprogsystem før der er mennesker der kommunikerer, er absurd. Tilsvarende er påstanden om at der findes en kontekst forud for kommunikationen absurd. I det hele taget vender integrationismen sig

imod tanken om at strukturer går forud for brug. Systemer og kontekster skabes af konkrete mennesker gennem kommunikation i konkrete situationer. System og brug er sider af en og samme mønt og må derfor opfattes som integreret.

Nys 36 indeholder alt dette og mere til. Redaktionen ønsker god læselyst!

Som man vil kunne læse i forskellige beskrivelser af tidsskriftet, har det været ambitionen at udgive NyS regelmæssigt to gange om året. Den faktiske frekvens har været en anden, lidt lavere, og ikke mindst i den seneste tid har der været længere mellem numrene. Dobbeltnummeret NyS 34-35 udkom i 2006, og i 2007 er der ikke udkommet noget nummer. Det skyldes problemer med finansieringen. NyS har frem til og med NyS 34-35 været finansieret af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation, og den støtte vil vi hermed gerne takke for. Rådet har desuden bevilget penge til yderligere tre årgange, men støtten er som noget nyt betinget af krav til antallet af abonnenter som NyS ikke kan honorere. Redaktionen har derfor i det forløbne år søgt støtte til udgivelse, og desuden til relancering som e-tidsskrift, hos både større og mindre fonde – desværre uden held.

Nordisk Forskningsinstitut og Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab ved Københavns Universitet samt Institut for Kultur og Identitet ved Roskilde Universitetscenter har venligt tilbudt at betale for udgivelsen af NyS 36, og derfor kan vi udgive dette nummer nu. Det vil vi også gerne takke for.

Og alle gode gange tre: Vi vil også gerne benytte lejligheden til at takke forfatterne i det indeværende nummer for deres store tålmodighed. Vi har ikke mødt andet end venlighed og forståelse fra den front, til trods for at flere af manuskripterne har været os i hænde urimeligt længe.

Hvad der fremover kommer til at ske med NyS, ved vi ikke i skrivende stund. Vi forestiller os at tidsskriftet i fremtiden skal udgives på internettet i en eller anden form, og vi vil også gerne at der desuden som hidtil udkommer en trykt udgave. Vi synes at NyS har en mission som sprogvidenskabeligt tidsskrift, og den mission opgiver vi ikke lige med det første!